

Dopady nové odpadové legislativy na normotvornou činnost obcí

Sbírka právních předpisů ÚSC

Mgr. Jakub Joklík, vedoucí oddělení metodiky dozoru

Okruhy prezentace

- **Nová odpadová legislativa**
 - **Místní poplatky za komunální odpad**
 - **Obecní systém odpadového hospodářství**
- **Sbírka právních předpisů ÚSC**
 - **Základní představení a informace**

Nová odpadová legislativa

–

Místní poplatky za komunální odpad

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Odbor veřejné správy,
dozoru a kontroly

Nová odpadová legislativa

- **Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech;**
- **Zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností;**
- **Zákon č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností.**
 - *Součástí je i novela zákona o místních poplatcích*
- **Účinnost nové odpadové legislativy k 1. 1. 2021.**

Legislativní stav do 31. 12. 2020

- **Místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,**
 - § 10b zákona o místních poplatcích
- **Poplatek za komunální odpad**
 - § 17a zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů
- **Smluvní úhrada za komunální odpad**
 - § 17 odst. 6 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů
- **Právní úprava zpoplatnění byla upravena ve dvou právních předpisech podléhající různým režimům.**

Legislativní stav od 1. 1. 2021

- **Právní úprava zpoplatnění sjednocena v zákoně o místních poplatcích**
 - Zavedeny dva nové poplatky za komunální odpad;
 - Vždy se jedná o charakter místního poplatku;
 - Smluvní úhrada byla bez náhrady vypuštěna.
- **Poplatky za komunální odpad jsou:**
 - **Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství (§ 10e a nás.)**
(náhrada za místní poplatek dle § 10b zákona o místních poplatcích)
 - **Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci (§ 10i a násl.)**
(„náhrada“ za poplatek dle § 17a „starého“ zákona o odpadech)

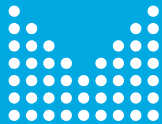
Dle názoru Ministerstva vnitra nemůže obec jinou úhradu za odpad vybírat.

Přechodná ustanovení

Vztah nových a „starých“ poplatků

- **Přechodná ustanovení umožňují obci v roce 2021 zpoplatňovat dle „staré“ právní úpravy (účinné k 1. 1. 2021).**
- **Místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů**
 - Obce mohou vybírat v roce 2021 tento místní poplatek na základě OZV účinné k 1. 1. 2021.
- **Poplatek za komunální odpad**
 - Obce mohou vybírat v roce 2021 tento poplatek na základě OZV účinné k 1. 1. 2021.
- **Smluvní úhrada za komunální odpad**
 - Obce mohou vybírat v roce 2021 tuto úhradu na základě smluv, pokud tuto úhradu vybíraly před 1. 1. 2021.

Přechodná ustanovení

Vztah nových a „starých“ poplatků

- Poplatky dle „staré“ právní úpravy nelze v zásadě od 1. 1. 2021 měnit.
- Během roku 2021 nemůže obec přejít ze „starého“ poplatku (případně smluvní úhrady) na nový poplatek – tento postup výslovně zakazuje přechodné ustanovení.
- Pokud obec nenovelizovala ke konci roku stávající místní poplatek dle § 10b zákona o místních poplatcích nebo poplatek dle § 17a starého zákona o odpadech; nemůže již v zásadě tento poplatek pro rok 2021 modifikovat (typicky zvýšení sazby); nemůže ani zavést poplatky dle nové právní úpravy (viz předchozí bod).

Některé aspekty při zavádění nových poplatků za komunální odpad

- Obec může pro své území zavést pouze jeden z poplatků.
- Poplatky jsou ročního charakteru, tzn. že obec by jej měla zavést (případně měnit) výhradně s účinností k 1. 1.
- Zákon uvádí vždy maximální výši sazby, přičemž obec může takovouto sazbu stanovit i s ohledem na celkové náklady odpadového hospodářství v obci; obec tak může do poplatku promítnout i náklady např. na tříděný odpad. Obec je limitována „pouze“ maximální výší zákonné sazby.

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství

- Konstrukce poplatku vychází ze stávajícího místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů dle § 10b.
- Jedná se o poplatek za samotnou existenci systému nakládání s komunálním odpadem v obci, tj. nezohledňuje se reálná produkce odpadu.
- Jednoduchá správa poplatku.

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství

- Poplatník

- fyzická osoba přihlášená v obci nebo
- vlastník nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášená žádná fyzická osoba a která je umístěna na území obce.

Oproti stávajícímu místnímu poplatku dle § 10b zákona o místních poplatcích se jedná o vlastníky, tj. o fyzické i právníkové osoby (rozšíření okruhu poplatníků).

- Sazba poplatku

- sazba poplatku činí nejvýše 1 200 Kč
- stanovení sazby je čistě v uvážení zastupitelstva obce
- **není nutné provádět žádné rozúčtování nákladů**

Problematické oblasti

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství

➤ Různá sazba pro „místní“ a pro „rekreanty“

- Nelze bez dalšího stanovit různou sazbu poplatku pro celé kategorie (podkategorie) poplatníků, neboť tím dle názoru Ministerstva vnitra dochází k nabeurání konstrukce poplatku.
- Příklad
 - Nelze poskytnout „automatickou“ úlevu osobám přihlášeným v obci
 - *Jedná se o plošné poskytnutí úlevy celé kategorii poplatníků*
 - Lze stanovit osvobození od poplatku pro osoby vlastníci příslušnou nemovitost zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, pokud tento objekt není užíván
 - *Nejedná se o plošné osvobození, neboť je zde podmínka „neužívání“ objektu*

Problematické oblasti

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství

➤ Osvobození cizinců

- Nelze stanovit osvobození z důvodu potenciální nevymahtelnosti poplatku; na tyto případy ostatně pamatuje přímo daňový řád.

➤ Osvobození/úleva pouze pro osoby s „trvalým“ pobytem; opomíjí se jiné druhy pobytu (zejména přechodný pobyt občanů EU)

- Opomíjení jiného druhu pobytu vede k nerovnému zacházení mezi občany ČR a občany EU

Osvobození (úleva) od poplatku musí mít vždy návaznost na předmět poplatku nebo specifické postavení poplatníka, které má vliv na jeho vztah k poplatkové povinnosti.

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci

- Konstrukce poplatku vychází ze skutečného množství vyprodukovaného odpadu.
- Poplatník
 - fyzická osoba, která má v nemovité věci bydliště, nebo
 - vlastník nemovité věci, ve které nemá bydliště žádná fyzická osoba
- Plátce
 - společenství vlastníků jednotek, pokud pro dům vzniklo, nebo
 - vlastník nemovité věci v ostatních případech.
- Předmět poplatku
 - odkládání směsného komunálního odpadu z jednotlivé nemovité věci zahrnující
 - byt,
 - rodinný dům nebo
 - stavbu pro rodinnou rekreaci

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci

- Základ poplatku

- Zákon nabízí 3 dílčí základy, obec si musí vybrat vždy pouze jeden

- 1) hmotnost odpadu odloženého z nemovité věci v kilogramech připadajícího na poplatníka,
- 2) objem odpadu odloženého z nemovité věci v litrech připadajícího na poplatníka, nebo
- 3) kapacita soustředovacích prostředků pro nemovitou věc na odpad v litrech připadající na poplatníka

- Sazba poplatku

- Sazba poplatku činí nejvýše

- 6 Kč za kg, pokud je základem hmotnost odpadu,
 - 1 Kč za l, pokud je základem objem odpadu nebo kapacita soustředovacích prostředků.

Problematické oblasti

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci

- **Stanovení sazby poplatku v návaznosti na frekvenci svozu a kapacitu nádob**
 - Sazba poplatku musí být stanovena tak, aby bylo zajištěno rovné postavení poplatníků, tj. jednotně bez ohledu na velikost sběrné nádoby či frekvenci svozu.
- **Placení poplatku „předem“, tj. v průběhu kalendářního roku**
 - Pokud je stanoven základ poplatku podle objemu odloženého odpadu nebo podle hmotnosti odloženého odpadu, tak je možné platební výměr vydat až po ukončení celého poplatkového období (tj. následující kalendářní rok); zákon neumožňuje vydávat platební výměry v průběhu roku (byť i jen za část roku).
 - Pokud je stanoven základ poplatku podle kapacity soustředovacích prostředků, lze v takovém případě připustit stanovení splatnosti i během roku; takto stanovená splatnost však může způsobovat významné aplikační problémy. Doporučuje se splatnost stanovit až po uplynutí celého poplatkového období, případně v několika splátkách za uplynulé části roku (čtvrtletní či pololetní splatnost).
- **Stanovení minimálního dílčího základu poplatku diferencovaně pro poplatníky bydlící v typově různých nemovitých věcech**
 - Vždy musí být stanovena jednotná sazba poplatku, tj. nelze stanovit odlišnou sazbu např. pro odpad produkovaný v bytě a v chatě.

Problematické oblasti

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci

- **Stanovení obecního systému odpadového hospodářství v obci (určení konkrétních sběrných nádob a jejich objemu) v návaznosti na zpoplatnění**
 - Obec mi obecní systém odpadového hospodářství měla stanovit tak, aby měl plátce (poplatník) možnost si vybrat kapacitu soustředovacího prostředku, který bude nejlépe odpovídat jeho potřebám, tj. množství předpokládaného produkovaného odpadu, a to ve vazbě na obcí nabízenou četnost svozu.
 - Pokud obec zavede minimální dílčí základ, měl by její systém odpadové hospodářství reálně umožňovat plátci (poplatníkovi) využití takovéto varianty; při stanovení minimálního dílčího základu 60l by tak měl mít plátce (poplatník) využít i variantu svozu 60 l na měsíc (např. formou pytlového sběru).
 - V případě, že obec nebude schopná nabídnout různou kapacitu soustředovacích prostředků ani variabilitu ve svozu směsného komunálního odpadu, a přesto by zavedla místní poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci na základě kapacity soustředovacích prostředků, nebude naplněn základní princip tohoto poplatku, neboť nebude zohledněna skutečná produkce odpadu. Obec musí řádně zvážit své možnosti, a na základě toho kritéria se rozhodnout pro zavedení toho kterého místního poplatku za komunální odpad.

Nová odpadová legislativa

–

Obecní systém odpadového hospodářství

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Odbor veřejné správy,
dozoru a kontroly

Nový zákon o odpadech

- **Nový zákon o odpadech nemění roli obcí při nakládání s komunálním odpadem**
- **Obce nadále**
 - plní u komunálního odpadu roli jeho **původce**
 - je povinna **přebírat veškerý komunální odpad** vznikající na jejím území při činnosti nepodnikajících fyzických osob (*s určitou výjimkou*)
 - je povinna **určit místa pro oddělené soustředování komunálního odpadu**, a to alespoň nebezpečného odpadu, papíru, plastů, skla, kovů, biologického odpadu, jedlých olejů a tuků a od 1. ledna 2025 rovněž textilu
- **Obecní systém může obec nastavit obecně závaznou vyhláškou**

Obecní systém odpadového hospodářství

- Obecní systém může obec nastavit obecně závaznou vyhláškou
- Pokud tak obec nastaví obecní systém OZV, může touto vyhláškou zároveň určit i místa, ve kterých bude v rámci obecního systému přebírat
 - **stavební a demoliční odpad** vznikající na území obce při činnosti nepodnikajících fyzických osob,
 - **movité věci** v rámci předcházení vzniku odpadu,
 - **výrobky s ukončenou životností** v případě, pokud je přebírá v rámci služby pro výrobce podle zákona o výrobcích s ukončenou životností,
 - rostlinné zbytky z údržby zeleně, zahrad a domácností ke zpracování na kompost v rámci **komunitního kompostování**,
 - **komunální odpad** vznikající na území obce při činnosti právnických a podnikajících fyzických osob, kteří se do obecního systému na základě písemné smlouvy zapojují.
- **Výše uvedené může obec upravit za podmínky, že obecní systém odpadového hospodářství stanovila obecně závaznou vyhláškou.**

Problematické oblasti

Obecní systém odpadového hospodářství

- **Směšování míst pro odkládání komunálního odpadu s místem pro odevzdávání movitých věcí v rámci předcházení vzniku odpadů**
 - Nelze např. do stejné sběrné nádoby odevzdávat textil jako odpad a textil jako movitou věc
- **Elektroodpad a baterie uváděny jako tříděné složky komunálního odpadu**
 - Elektroodpad a baterie jsou sice komunálním odpadem, nicméně nakládání s nimi upravuje speciální zákon o výrobcích s ukončenou životností
- **Nedostatečné stanovení míst pro odkládání jednotlivých složek komunálního odpadu**
 - V OZV má být uvedeno místo, kde lze jednotlivé složky komunálního odpadu odkládat, případně OZV musí obsahovat alespoň informaci, kde se lze tuto skutečnost dozvědět (např. přehled míst je dostupný na webových stránkách obce)
- **Zapojování právnických a podnikajících osob do obecního systému**

Zapojení právnických a podnikajících fyzických osob do obecního systému

- Pokud obec umožní zapojení právnických a podnikajících fyzických osob, **musí v obecně závazné vyhlášce nově stanovit**:
 - **místa**, ve kterých bude v rámci obecního systému přebírat komunální odpad,
 - **druhy odpadu**, které může právnická nebo podnikající fyzická osoba předávat do obecního systému,
 - **způsob určení výše úhrady** za zapojení do obecního systému,
 - **způsob výběru úhrady**.

Shrnutí k obecnímu systému

- **Obecní systém odpadového hospodářství nemusí obec stanovit obecně závaznou vyhláškou; nastavení obecního systému formou obecně závazné vyhlášky však obci umožňuje upravit širší okruh problematik.**
- **Pokud obec zapojuje do obecního systému právnické a podnikající fyzické osoby, musí stanovit „rámcové podmínky“ jejich zapojení.**
- **Při stanovení obecního systému doporučujeme využít vzor příslušní obecně závazné vyhlášky**

Sbírka právních předpisů ÚSC

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Odbor veřejné správy,
dozoru a kontroly

Sbírka právních předpisů ÚSC

- Zákon č. 35/2021 Sb., o Sběrce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů; **účinnost od 1. 1. 2022**
- Správcem Sbírky právních předpisů ÚSC je Ministerstvo vnitra
- **Hlavní cíle nové právní úpravy publikace**
 - Centrální a úplný přehled právních předpisů ÚSC
 - Sjednocení vyhlásování právních předpisů ÚSC
 - Posílení právní jistoty občanů
 - Dostupnost právních předpisů ÚSC pro občany a též pro orgány veřejné moci
- **Vyhlásování**
 - Právních předpisů ÚSC (obecně závazné vyhlášky a nařízení)
 - Právní předpisy některých správních úřadů, které nejsou publikovány ve Sbírce zákonů
- **Zveřejňování některých dalších aktů**
 - Dokumenty týkající se výkonu dozoru (zejm. rozhodnutí dozorového orgánu, rozhodnutí Ústavního soudu)
 - Dokumenty uveřejňované ve Věstníku kraje

Funkcionality Sbírký právních předpisů ÚSC

- **Kompletní a úplný přehled právních předpisů ÚSC dostupný dálkovým přístupem**
- **Vyhledávání ve Sbírce**
 - vyhledávání ve všech právních předpisů
 - Vyhledávání dle požadovaného klíče
 - generování sestav právních předpisů vložených do Sbírky
- **Statistické informace o počtech právních předpisů dle jednotlivých vyhledávacích hledisek**
- **Možnost dozorového orgánu upozornit obec či kraj v případě změny příslušných zákonů (zákonných zmocnění)**

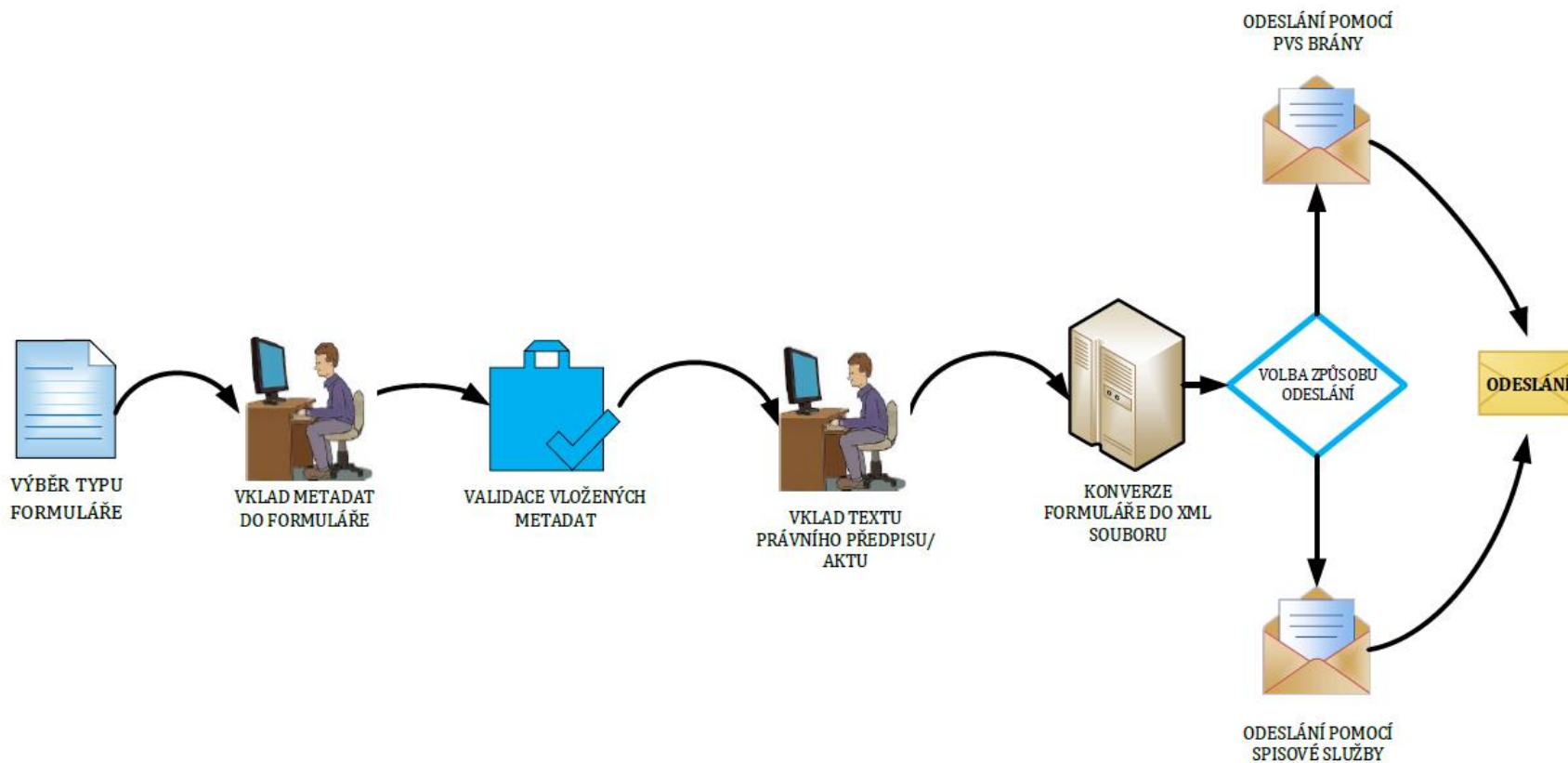

Vyhlášení právního předpisu obce

- Právní předpis nabývá platnosti dnem vyhlášení ve Sbírce právních předpisů ÚSC; společně s právním předpisem se vyplňují metadata (údaje týkající se právního předpisu obce)
- Povinnost vyhlášovat právní předpis v otevřeném a strojově čitelném formátu
- Právní předpis společně s metadaty budou do Sbírky právních předpisů ÚSC vloženy prostřednictvím elektronického formuláře do datové schránky správce Sbírky; za úplnost a správnost odpovídá vkladatel
- O vyhlášení právního předpisu ve Sbírce právních předpisů ÚSC informuje obec na své úřední desce; o vyhlášení právního předpisu ve Sbírce právních předpisů ÚSC bude obec „automaticky“ vyrozuměna
- **Nejedná se o nezákonný zásah do práva na samosprávu, neboť Sbírka právních předpisů ÚSC stanovuje toliko pravidla publikace (vyhlášení) právního předpisu; zákon nijak nelimituje obec při tvorbě právního předpisu**
- **Informační systém Sbírky právních předpisů bude v případě vyhlásování právních předpisů fungovat čistě na automatické bázi. Zákon rovněž upravuje způsob vyhlásování právních předpisů v případě, kdy nebude z mimořádného důvodu informační systém Sbírky fungovat**

Vložení právního předpisu v krocích

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Odbor veřejné správy,
dozoru a kontroly

Příklad vložení právního předpisu

gov.cz Hledat

ÚVOD SLUŽBY VEŘEJNÉ SPRÁVY ŽIVOTNÍ UDÁLOSTI O ŽIVOTĚ V ČR ČASOVÁ OS

ÚVOD > KAM DÁL > PRO ÚŘADY (OVM) > FORMULÁŘE SBÍRKY PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ ÚZEMĚ SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ A NĚKTERÝCH SPRÁVNÍCH ORGÁNŮ
NOVÉ OBECNĚ ZÁVAZNÉ VYHLÁŠKY

Vklad nové obecně závazné vyhlášky

ID datové schránky subjektu:*

Celý název obecně závazné vyhlášky:*

EXISTUJE NÁVAZNOST K JINÉ OBECNĚ ZÁVAZNÉ VYHLÁŠCE

SKUPINY ZÁKONNÉHO ZMOCNĚNÍ A OBLASTI PRÁVNÍ ÚPRAVY:

Zákonné zmocnění:* Oblast právní úpravy:*

Datum nabytí účinnosti:* Datum schválení:*

Text vyhlášky ve formátu PDF:* Soubor nevybrán

PŘÍLOHY

gov.cz Hledat

ÚVOD SLUŽBY VEŘEJNÉ SPRÁVY ŽIVOTNÍ UDÁLOSTI O ŽIVOTĚ V ČR ČASOVÁ OS

ÚVOD > KAM DÁL > PRO ÚŘADY (OVM) > FORMULÁŘE SBÍRKY PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ ÚZEMĚ SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ A NĚKTERÝCH ORGÁNŮ
NOVÉ OBECNĚ ZÁVAZNÉ VYHLÁŠKY

Vklad nové obecně závazné vyhlášky

ID datové schránky subjektu:*
Město Seč (tzibpnt)

Celý název obecně závazné vyhlášky:*
Obecně závazná vyhláška, kterou se stanovují pravidla pro pohyb psů

EXISTUJE NÁVAZNOST K JINÉ OBECNĚ ZÁVAZNÉ VYHLÁŠCE

SKUPINY ZÁKONNÉHO ZMOCNĚNÍ A OBLASTI PRÁVNÍ ÚPRAVY:

Zákonné zmocnění:*
zákon č. 246/1992 Sb., na ocl Oblast právní úpravy:*
pohyb psů

Datum nabytí účinnosti:*
01. 10. 2021 Datum schválení:*
01. 09. 2021

Text vyhlášky ve formátu PDF:*

Pohyb psů.pdf (218146B, application/pdf)

PŘÍLOHY

Příloha:* plochy pro pohyb.pdf

Opravy nesprávností a výmaz

- Zjistí-li obec rozdíl mezi textem právního předpisu vyhlášeným ve Sbírce právních předpisů ÚSC a textem tohoto předpisu, který byl schválen, nebo nesprávnost v metadatech, provede jejich oprav; postupuje se zde obdobně jako při vyhledávání (prostřednictvím příslušného formuláře)
- V případě zjevné nesprávnosti může metadata vyhlášených právních předpisů opravit správce; v tomto případě odpovídá za jejich správnost správce.
Správce nemůže upravovat vlastní text právního předpisu
- Při zveřejnění dokumentu, který není právním předpisem, nutné požádat správce o **VÝMAZ** tohoto dokumentu ze Sbírky právních předpisů; zjistí-li tuto skutečnost správce, upozorní na ni územní samosprávný celek nebo správní úřad

Vložení stávajících právních předpisů do Sbírky právních předpisů ÚSC

- **Povinnost vložit stávající právní předpisy do Sbírky právních předpisů ÚSC do tří let ode dne nabytí účinnosti zákona o Sbírce právních předpisů ÚSC, tj. do 1. 1. 2025; v opačném případě právní předpisy pozbudou platnosti**
- Stanovení tohoto požadavku je **nezbytné k dosažení primárního cíle zřízení Sbírky právních předpisů ÚSC**, jímž je vznik ucelené moderní elektronické databáze

Školení a metodika

- **Ministerstvo vnitra v souvislosti se zřízením Sbírkou právních předpisů ÚSC širokou metodickou pomoc, zejména:**
 - Metodické materiály pro obce – informace o nové právní úpravě, podrobné návody (tištěná a elektronická forma) na práci s informačním systémem při vkládání právních předpisů;
 - Školení k práci se systémem - proškolení obcí v rámci školení prováděných od září 2021 po celé České republice;
 - Videomanuál – videonávod pro obce, jak provádět vkládání a případné změny;
 - Zkušební verze systému – od září 2021 možnost obcí vyzkoušet vkládání na nečisto;
 - Help linka – zřízení již v rámci zkušebního provozu a pokračování jejího fungování během celého přechodného období (do konce roku 2024);
 - Individuální metodická pomoc obcím s vkládáním právních předpisů – prostřednictvím územních pracovišť Ministerstva vnitra v jednotlivých krajích bude obcím poskytnuta pomoc při vkládání přímo na obci.

Metodická pomoc Ministerstva vnitra

Vzorové OZV včetně metodiky jsou dostupné na:

<http://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim-pro-vydavani-obecne-zavaznych-vyhlasek.aspx>

Při vydání nové obecně závazné vyhlášky obcím doporučuje využívat vzory Ministerstva vnitra – snižuje se tím riziko vydání nezákonné OZV.

Ministerstvo vnitra poskytuje obcím konzultace k tvorbě OZV a nabízí možnost posouzení návrhu OZV před projednáním v zastupitelstvu obce.

S případnou metodickou pomocí při tvorbě OZV se lze obrátit na územní oddělení dozoru v jednotlivých krajích.

Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra

Náměstí Hrdinů 3
140 21 Praha 4

Telefon: 974 816 411
974 816 429

Fax: 974 816 816

E-mail: odbordk@mvcz.cz

Web: www.mvcz.cz/odk

